

UNIVERZITET ZA POSLOVNI INŽENJERING I MENADŽMENT
BANJA LUKA

Akadska 2016/17. godina

PREDMET:
PSIHOLOGIJA DAROVITOSTI

Nastavnik:

dr Siniša Subotić

email: sinisasub@gmail.com

Saradnik:

Ivan Knežević

email: efremhas@gmail.com

Nastava i vježbe: petak, 16:45-19:00h

Konsultacije: po dogovoru

Osnovna literatura:

1. Kaufman, J. C., & Sternberg, R. J. (2010). *The Cambridge handbook of creativity*. New York, NY, US: Cambridge University Press.
2. Woolfolk, A. (2016). *Edukacijska psihologija*. Zagreb, HR: Naklada slap. (glavni udžbenik; odabrana poglavlja)
3. Materijal sa predavanja i vježbi (prezentacije, odabrani članci i video materijal)

1. PREGLED AKTIVNOSTI

Plan rada na predavanjima i vježbama

Datum	Nastavnik	Plan rada:
		1. Kreativnost: istorijski osvrt; neurobiološka osnova kreativnost; moderna istraživanja. Teorije kreativnosti: pregled modernih pristupa izučavanju kreativnosti (fokus na razvojnim, evolucijskim, kognitivnim i psihometrijskim teorijama). Testovi kreativnosti – pregled i prikaz (vježba).
		2. Inteligencija; Genijalnost: antecedente, korelati, tipovi. Genijalnost i kreativnost:

		prikaz nekoliko biografija iz različitih domena (umjetnost, nauka, sport).
		3. Kreativnost i psihopatologija; teorijski pregled; moderna istraživanja; primjeri korelacije između kreativnosti, psihičkih smetnji i patoloških ponašanja.
		4. Manifestacije kreativnosti kroz umjetnost (muzika, film, slikarstvo...). Audiovizelna nastava sa projekcijama isječaka filmova, muzike, slika uz dodatna pojašnjenja.
		5. Pozicija i pristup darovitosti u modernom školstvu; nedostaci, problem i moguća rješenja. Rad sa darovitom djecom u uslovima kompulzivnog obrazovanja; Njegovanje darovitosti unutar alternativnog pristupa obrazovanju (Montessori, Sudbury Valley schools, Reggio Emilia...).
		6. Prva parcijalna provjera znanja
		7. Teme odabrane od strane studenata i studentska izlaganja
		8. Druga parcijalna provjera znanja

Napomene: Sve nastavne jedinice biće realizovane u nastavcima, tj. tokom više nastavnih blokova/susreta. Struktura ovog kursa je osmišljena tako da studente provede kroz nekoliko obaveznih uvodnih tema, dok je druga polovina više bazirana na saradnji sa studentima prilikom odabira tema i modaliteta izvršavanja predispitnih obaveza. Akcent prilikom samostalnog rada studenata će biti na analizi, sintezi i kritičkoj evaluaciji gradiva, a prilikom pismenih provjera znanja – uglavnom na reprodukciji.

Raspored parcijalnih provjera znanja

Parcijalna provjera znanja	Planirana radna nedelja sa datumom povjere
I pismena parcijalna provjera	▪ polovina novembra 2016. god.
II pismena parcijalna provjera	▪ druga polovina januara 2017. god.

Struktura ocjene:

Ispitna obaveza	Datum provjere	Broj bodova
I pismena parcijalna provjera		30
II pismena parcijalna provjera		30
Predispitne aktivnosti		20
Esej		20
UKUPNO BODOVA		100

- **Uspješno savladanom parcijalnom provjerom znanja** (bodovi ostvareni polaganjem parcijalne provjere znanja) **smatra se kada student osvoji najmanje 60% bodova od maksimalnog broja bodova koje nosi parcijalna provjera znanja (min. 18 bodova).**
- **Studenti su obavezni izraditi i predati esej, najkasnije do 20. decembra 2016. god., kao preduslov za izlazak na drugu parcijalnu provjeru znanja ili integralni ispit.**
- **Studenti koji ne polože I parcijalnu provjeru znanja i/ili ne dostave seminarski rad u za to predviđenom roku, nemaju pravo da pristupe II pismenoj parcijalnoj provjeri znanja.** Ispit polažu pismeno i/ili usmeno - integralno u redovnim ispitnim rokovima i to nakon što su dostavili seminarski i nakon što je isti verifikovan i odobren od strane predmetnog nastavnika. **Esej mora biti dostavljen najmanje 15 dana prije predviđenog ispitnog roka.**
- **(Dodatni) usmeni ispit** je opcion i moguć je u slučaju da student nije zadovoljan ocjenom, odnosno ako nije sakupio bodove iz predispitnih aktivnosti (npr. studenti na radu).
- **Predispitne aktivnosti i obaveze** uključuju izvršavanje obaveza i na predavanjima i na vježbama. Studenti na radu imaju mogućnost da nadoknade ove bodove putem dopunskih aktivnosti (prikupljanje i unos podataka, prevod odabranih članaka, opciono seminarski rad, ekstenzivnija dopunska usmena i praktična provjera znanja i slično). Važno je da, osim pod izuzetnim okolnostima (npr. nakanadni upis), studenti koji neće biti u mogućnosti da pohađaju nastavu (predavanja i/ili vježbe) proaktivno kontaktiraju predmetnog nastavnika i

saradnika, u svrhu dogovora za konsultativni rad i specifikovanje obaveza za nadoknadu bodova.

- **Napomena:** Položen Uvod u pedagošku psihologiju je preduslov za polaganje predmeta Psihologija darovitosti.

Skala ocjenjivanja

Ocjena	Broj bodova
10 (deset)	95-100
9 (devet)	85-94
8 (osam)	75-84
7 (sedam)	65-74
6 (šest)	55-64

2. UPUTSTVO ZA IZRADU ESEJA

U okviru kursa, studenti će kao uslov da izađu na drugu parcijalnu provjeru znanja pisati esej (do 5 stranica, prored 1.5, font 12). Teme će biti odabrane u dogovoru sa predmetnim nastavnikom, dok sama tema eseja može da ide u dva pravca. Naime, u jednom slučaju studenti će biti u obavezi da prikažu kratku biografiju neke ličnosti (muzičar, slikar, gluma) sa fokusom na kreativne domete i psihičke smetnje sa mogućim uzrocima i reperkusijama na društveni i porodični život i karijeru. Primjeri:

1. Robin Williams, američki komičar i glumac (1951-2014)
2. Jim Morrison, američki pjesnik, pisac i pjevač (1943-1971)
3. Ernest Hemingway, američki pisac (1899-1961)

Druga opcija će biti analiza filmskog sadržaja, takođe u vidu eseja. Studentima će biti prezentovan spisak filmova (lista filmova može biti modifikovana u dogovoru sa studentima), koji se bave stvarnim ličnostima iz domena nauke i umjetnosti, ili se pak radi o fikciji. Zadatak studenata je da analiziraju sadržaj filma kroz diskurs o njegovim određenim elementima, tj. prikazima emocija na filmu (ljubav, strah, mržnja i sl.), sa ciljem da se naglasi kreativnost režisera, scenarista i glumaca da vizuelno prikažu određene aspekte ljudske ličnosti na kompleksan način. Primjeri:

1. What dreams may come (1998)
2. The Exorcist (1973)

3. The man from earth (2007)

Eseje studenti mogu da izrađuju samostalno ili ako je riječ o komplikovanijim temama - dozvoljeno je da timski obrade i prezentuju određenu temu. Urađen esej, predat prije dogovorenog roka i odobren od strane predmetnog nastavnika smatra se uslovom za izlazak na drugu parcijalnu provjeru znanja (predispitne aktivnost), dok odbrana rada, tj. prezentacija u sklopu nastave nosi sa sobom dodatne bodove (do 20 bodova). Treća opcija, za studente koji ne žele raditi esej, postoji mogućnost da obezbijede izlazak na ispit tako što će sprovesti istraživanje (testiranje). Njihov zadatak će biti da na malom uzorku (do 50 osoba) srednjoškolaca izvrše mjerenje kreativnosti jednim od testova (predispitne obaveze) koji će biti detaljnije prezentovani u sklopu predavanja/vježbi, i da svoje rezultate prezentuju (dodatni bodovi - do 20).

3. ILUSTRATIVNA PITANJA ZA I PARCIJALNU PROVJERU ZNANJA

Parcijalne provjere znanja iz ovog kursa podrazumijevaće 15 pitanja (sa nekoliko polu-esejskih pitanja) sa većim fokusom na reprodukciju, a manjim na razumijevanje, povezivanje i kritičku analizu gradiva. S obzirom na ovo, bilo koji modalitet obrađenog gradiva može doći u obzir kao ispitno pitanje, a u nastavku su dati samo ilustrativni primjeri tih pitanja, ne i njihova iscrpna lista:

1. Kreativnost: divergentna nasuprot konvergentnoj produkciji (objasni).
2. Roger Sperry: lateralizacija mozga i neurobiološka osnova kreativnosti (objasniti).
3. Elaboriraj osnovne postulate evolucijske teorije kreativnosti!
4. Katelova teorija inteligencije (navedi vrste i objasni)!
5. Navedi osobine ličnosti koje koreliraju sa genijalnosti!
6. Kreativnost i psihopatologija (Ludvigovi nivoi).
7. Nabroj šet latentnih varijabli unutar Feistovog modela!
8. Nabroj faze stvaranja umjetničkog dijela (Mace & Ward)!
9. Prema najnovijim istraživanjima, koja psihička smetnja se najviše dovodi u vezu sa kreativnosti (objasni)?
10. Šta je to shizotipija?

4. ILUSTRATIVNA PITANJA ZA II PARCIJALNU PROVJERU ZNANJA

Studenti polažu drugu provjeru znanja tako što rade test sa 3-5 esejskih pitanja. Pitanja će obuhvatiti gradivo iz 40% obrađenih tema tokom akademske godine. Primjeri pitanja:

1. Obrazloži prednosti alternativnih sistema obrazovanja (Montessori)
2. Navedi i objasni nekoliko mogućih modaliteta rada sa darovitom djecom u uslovima kompulzivnog obrazovanja.
3. Navedi i ukratko elaboriraj barem tri testa kreativnost.
4. Tokom pedesetih godina prošlog vijeka, u američkom horor filmu dominirale su koje teme? Zašto je tako i koja je bila osnovna inspiracija tadašnjim režiserima?
5. Toksikomanija je česta pojava kod osoba koje se bave umjetnosti (slikari, muzičari, pisci.); navedi par primjera i napiši zašto je to tako.

5. MOGUĆE TEME ZA DIPLOMSKE RADOVE

Studenti iz ovog predmeta mogu izraditi diplomske radove, a okvirne predložene tematske oblasti koje dolaze u obzir su sljedeće:

1. Škola, divergentno i konvergentno mišljenje;
2. Mjerenje kreativnosti;
3. Identifikacija i psihološke karakteristike darovitih ljudi (učenika, studenata i sl.);
4. Korelati divergentne produkcije i/ili kreativnosti;
5. Humor/kreativnost/divergentno mišljenje i partnerske strategije;
6. Preferencije produkata kreativnosti (npr. preferencija različitih pisaca, muzičara, slikara itd.; umjetničkih stilova i izričaja i drugo);
7. Komparacija na mjerama darovitosti/kreativnosti (ili njihovih antecedenti) između djece iz redovnih i alternativnih obrazovnih (školskih ili predškolskih) paradigmi.

Moguće je predložiti i teme za koje student procijeni da potpadaju pod okvir ovog predmeta, a koje nisu na listi, dok god je student u stanju da argumentuje prikladnost predložene teme. Prihvatanje teme zavisi od valjanosti te argumentacije, kao i od poklapanja sadržaja teme sa kompetencijama nastavnika. Sve eventualne teme (bez obzira na to da li jesu ili nisu na listi) moraju biti empirijskog karaktera, tj. u njima moraju biti prikazani nekakvi originalni istraživački podaci (ovo uključuje podatke prikupljenje na ispitanicima, na korpusu literature, dobijene matematičkim simulacijama i drugo).